

Profesor Ljupčo Arnaudovski (1931–2024)

Poslednjih dana 2024. godine sve koji se na ex-jugoslovenskim prostorima bave kriminologijom, penologijom i socijalnom patologijom ražalostila je vest da nas je napustio doajen krivičnih nauka profesor dr Ljupčo Arnaudovski.

Marta 1931. rođen je u zanatlijskoj porodici u Ohridu, gde završava osnovnu i srednju školu. Nikada nije krio da je tokom rata bio simpatizer Narodno oslobodilačkog pokreta zbog čega je 1944. postao član SKOJ, a posle oslobođenja učestvovao je u više omladinskih radnih akcija; od 1949. primljen je u SKJ i u toj organizaciji, ali i u državnim organima Republike obavljao je niz odgovornih funkcija, sa kojih je, zbog svojih shvatanja u javnih nastupa sklonjen u periodu obračuna sa „liberalima“.

Posle Više škole unutrašnjih poslova u Beogradu koju je završio 1952. zaposlio se u Republičkom sekretarijatu unutrašnjih poslova Makedonije i uz rad diplomirao na smeru krivičnopravnih nauka na Pravnom fakultetu u Skoplju. Magistrirao je na Pravnom fakultetu u Zagrebu 1966. sa tezom *Mere prinudnog nadzora u jugoslovenskom krivičnom pravu*, a 1975. doktorirao na Pravnom fakultetu u Skoplju sa disertacijom *Вонзаводскиџе воспитџни мерки во јуџословенскоџо кривично љправо* (*Vanzavodske vaspitne mere u jugoslovenskom krivičnom pravu*). Godine 1963. primljen je u Institut za sociološka i političko-pravna istraživanja, odakle je 1979. prešao na Pravni fakultet u Skoplju, gde je kao redovni profesor ostao sve do penzionisanja 1993.

Na naučnom i stručnom planu, aktivno je učestvovao u radu Udruženja pravnika Makedonije (višegodišnji član njegovog Predsedništva), bio je član Predsedništva udruženja ua krivično pravo i kriminologiju Jugoslavije i Makedonije i paralelnih penoloških udruženja. U Beogradu, bio je član redakcije *Revije za kriminologiju i krivično pravo* i *Penologija*; u Skoplju je bio glavni i odgovorni urednik časopisa *Правна мисла* (zvanični organ Udruženja pravnika Makedonije), dugogodišnji član uređivačkog odbora časopisa *Ревџјаџџа за криминалистџика, кримџолоџџа и кривично љправо* „Безбедностџ“ i *Ревџјаџџа за казнено љправо и кримџолоџџа*. Bio je počasni predsednik republičkih udruženja za krivično pravo i kriminologiju i penološkog društva.

U periodu 1983–84 bio je predsednik Saveta zajednica za naučno istraživačke delatnosti Jugoslavije. Godine 1981. dobio je nagradu Goce Delčev koja se dodeljuje za naročito značajna dostignuća u oblasti nauke koja su od interesa za Republiku. Kolege iz svih krajeva ranije SFRJ odali su profesoru Arnaudovskom posebno priznanje priložima u Zborniku u njegovu čast koji je na 372 strana 1995. objavio Pravni fakultet u Skoplju (urednik prof. Đorđi Marjanović).

Karakter ovog teksta ne omogućava da se detaljno zadržimo na impresivnoj bibliografiji prof. Arnaudovskog koju je dopunjavao do poslednjih godina života, ali bi vredelo pomenuti bar nekoliko vrednih dela koja nezaobilazna literatura svima koji se na ovom prostorima bave krivičnim naukama. To su sledeći samostalni radovi: *Пенолоџија*, Скопје, 1988.; *Криминолоџија*, Скопје, 2007.¹; i *Судски менаџмент*, Скопје, 2011.²

Коауторски: *Пенолоџија* I-II, Скопје, 2013. (коа. Груевска А.);³ *Социјална људскост*, 2. изд., Штип, 2017. (коа. Веклова Т.);⁴ *Затвореничко општество*, Скопје, 2000. (коа. Чачева В.); *Трговија со луѓе – криминалитет*, Скопје, 2002. (коа. Стојановски Т.), *Малолетничкиот криминалитет во транзиција во Република Македонија*, Скопје, 2007. (коа. Чонева Љ., Чачева В. ...); *Закон за извршување на санкции*, Скопје, 2011. (коа. Груевска А.).

Neka mi na kraju bude dozvoljeno da napišem i nekoliko reči u svoje i u ime članova Katedre za krivično pravo Pravnog fakulteta. Sa odlaskom profesora Ljupča Arnaudovskog izgubili smo iskrenog prijatelja, dobronamernog, pouzdanog i mudrog savetnika sa ogromnim iskustvom. Uvek se interesovao kojim naučnim temama se bavimo, šta objavljujemo, da li je i naše zakonodavstvo počelo da na silu unosi pravne transplantе из англосаксонске доктрине,⁵ како напредује рад на пројектима које смо добили од Министарства за науку Србије. Са задовољством је прихватио да буде рецензент свих колективних монографија које смо у периоду 2007–2023. објавили на оба Пројекта (*Stanje kriminaliteta u Srbiji i pravna sredstva reagovanja* 1–4 i *Kaznena reakcija u Srbiji* 1–13).

prof. dr Đorđe Ignjatović

1 Knjiga je prikazana u *Reviji za kriminologiju i krivično pravo* br. 3/2007.

2 Prikaz je objavljen je u ovom časopisu (*Crimen*) 2/2011.

3 Prikaz ove dvotomne knjige publikovan je u ovom časopisu (*Crimen*) 1/2014.

4 Prikazana u *Reviji za kriminologiju i krivično pravo* 1/2018.

5 Mi koji smo imali sreću da sa njim komuniciramo ne možemo zaboraviti sa koliko se žara u svojoj zemlji borio da se ukine rešenje preuzeto iz krivičnog zakonodavstva SAD kojim su podzakonskim aktom sudijama nametnute kaznene tarife – tablice u kojima je propisano koju kaznu moraju izreći na osnovu unapred određenih kriterijuma (e. *mandatory sentencing*). To rešenje, uneto u makedonsko zakonodavstvo projektom koji je finansirao US AID, konačno je ukinuo Ustavni sud te zemlje i trebalo je čuti sa kolikim nas je oduševljenjem profesor Arnaudovski o tome obavestio.